

Date 22 FEB 2025

Test Booklet Code & Serial No.

प्रश्नपत्रिका कोड व क्रमांक
U0226

A 10709

Signature and Name of Invigilator

Seat No.

--	--	--	--	--	--	--	--

(In figures as in Admit Card)

1. (Signature)

(Name)

2. (Signature)

(Name)

Seat No.

(In words)

FEB - 26

OMR Sheet No.

--	--	--	--	--	--	--	--

(To be filled by the Candidate)

[Maximum Marks : 100]

Time Allowed : 1½ Hours (90 Minutes)]

Number of Pages in this Booklet : 48

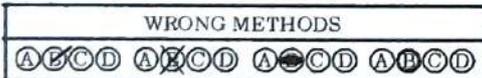
Number of Questions in this Booklet : 100

Instructions for the Candidates

- Write your Seat No. and OMR Sheet No. in the space provided on the top of this page.
- This paper consists of 100 objective type questions. Each question will carry one mark. All questions will be compulsory.
- At the commencement of examination, the question booklet will be given to the student. In the first 5 minutes, you are requested to open the booklet and compulsorily examine it as follows :
 - To have access to the Question Booklet, tear off the paper seal on the edge of this cover page. Do not accept a booklet without sticker-seal or open booklet.
 - Tally the number of pages and number of questions in the booklet with the information printed on the cover page. Faulty booklets due to missing pages/questions or questions repeated or not in serial order or any other discrepancy should not be accepted and correct booklet should be obtained from the invigilator within the period of 5 minutes. Afterwards, neither the Question Booklet will be replaced nor any extra time will be given. The same may please be noted.
 - After this verification is over, the OMR Sheet Number should be entered on this Test Booklet.
- Each question has four alternative responses marked (A), (B), (C) and (D). You have to darken the circle as indicated below on the correct response against each item.
Example : where (B) is the correct response.

Following wrong methods should not be used as they are not recognised by scanning machine in digitized assessment. Candidate using such method will be responsible for their loss.

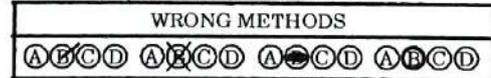
- Your responses to the items are to be indicated in the OMR Sheet given inside the Booklet only. If you mark at any place other than in the circle in the OMR Sheet, it will not be evaluated.
- Read instructions given inside carefully.
- Rough Work is to be done at the end of this booklet.
- If you write your Name, Seat Number, Phone Number or put any mark on any part of the OMR Sheet, except for the space allotted for the relevant entries, which may disclose your identity, or use abusive language or employ any other unfair means, you will render yourself liable to disqualification.
- You have to return original OMR Sheet to the invigilator at the end of the examination compulsorily and must not carry it with you outside the Examination Hall. You are, however, allowed to carry the Test Booklet and duplicate copy of OMR Sheet on conclusion of examination.
- Use only Blue/Black Ball point pen.
- Use of any calculator or log table, etc., is prohibited.
- 33% or 1/3 mark will be deducted for each wrong answer.
- If there is any problem or discrepancy in the Marathi version of question paper, the English version should be considered vice versa.

विद्यार्थ्यांसाठी महत्त्वाच्या सूचना

- परीक्षार्थींनी आपला आसन क्रमांक या पृष्ठवरील वरच्या कोपण्यात लिहावा. तसेच आपणास दिलेल्या उत्तरपत्रिकेचा क्रमांक त्याखाली लिहावा.
- सदर प्रश्नपत्रिकेत 100 बहुपर्यायी प्रश्न आहेत. प्रत्येक प्रश्नास एक गुण आहे. या प्रश्नपत्रिकेतील सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.
- परीक्षा सुरु झाल्यावर विद्यार्थ्यांला प्रश्नपत्रिका दिली जाईल. सुरुवातीच्या 5 मिनिटांमध्ये आपण सदर प्रश्नपत्रिका उघडून खालील बाबी अवश्य तपासून घ्याव्यात.
 - प्रश्नपत्रिका उघडण्यासाठी प्रश्नपत्रिकेवर लावलेले सील उघडावे. सील नसलेली किंवा सील उघडलेली प्रश्नपत्रिका स्वीकारू नये.
 - पहिल्या पृष्ठावर नमूद केल्याप्रमाणे प्रश्नपत्रिकेची एकूण पृष्ठे तसेच प्रश्नपत्रिकेतील एकूण प्रश्नांची संख्या पडताळून घ्यावी. पृष्ठे कमी असलेली/कमी प्रश्न असलेली/प्रश्नांचा चुकीचा क्रम असलेली किंवा इतर त्रुटी असलेली सदोष प्रश्नपत्रिका सुरुवातीच्या 5 मिनिटांतच पर्यवेक्षकाला परत देऊन दुसरी प्रश्नपत्रिका मागवून घ्यावी. त्यानंतर प्रश्नपत्रिका बदलून मिळणार नाही. तसेच वेळही वाढवून मिळणार नाही याची कुपया विद्यार्थ्यांनी नोंद घ्यावी.
 - वरीलप्रमाणे सर्व पडताळून पाहिल्यानंतरच प्रश्नपत्रिकेवर ओ.एम.आर. उत्तरपत्रिकेचा नंबर लिहावा.
- प्रत्येक प्रश्नासाठी (A), (B), (C) आणि (D) अशी चार विकल्प उतरे दिली आहेत. त्यातील योग्य उत्तराचा रकाना खाली दर्शविल्याप्रमाणे ठळकपणे काळा/निळ्या करावा.
उदा. : जर (B) हे योग्य उत्तर असेल तर.

खालील चुकीच्या पद्धती वापरू नये, कारण डिजिटाइज्ड (Digitized) मूल्यांकनात स्कॅनिंग मशीन त्यांना ओळखत नाही. त्या पद्धती वापरून नुकसान झाल्यास त्यास विद्यार्थीच जबाबदार असतील.

- या प्रश्नपत्रिकेतील प्रश्नांची उत्तरे ओ.एम.आर. उत्तरपत्रिकेतच दर्शवावीत. इतर ठिकाणी लिहिलेली उत्तरे तपासली जाणार नाहीत.
- आत दिलेल्या सूचना काळजीपूर्वक वाचाव्यात.
- प्रश्नपत्रिकेच्या शेवटी जोडलेल्या कोऱ्या पानावरच कच्चे काम करावे.
- जर आपण ओ.एम.आर. चर नमूद केलेल्या ठिकाणाव्यतिरिक्त इतर कोठेही नाव, आसन क्रमांक, फोन नंबर किंवा ओळख पटेल अशी कोणतीही खूण केलेली आढळून आल्यास अथवा असभ्य भाषेचा वापर किंवा इतर गैरमार्गांचा अवलंब केल्यास विद्यार्थ्यांला परीक्षेस अपात्र ठरविण्यात येईल.
- परीक्षा संपल्यानंतर विद्यार्थ्यांनी मूळ ओ.एम.आर. उत्तरपत्रिका पर्यवेक्षकांकडे परत करणे आवश्यक आहे. तथापि, प्रश्नपत्रिका व ओ.एम.आर. उत्तरपत्रिकेची द्वितीय प्रत आपल्याबरोबर नेण्यास विद्यार्थ्यांना परवानगी आहे.
- फक्त निळ्या किंवा काळ्या बॉल पेनचाच वापर करावा.
- कॅलक्युलेटर किंवा लॉग टेबल वापरण्यास परवानगी नाही.
- प्रत्येक चुकीच्या उत्तरासाठी 33% किंवा 1/3 गुण वजा/कमी करण्यात येतील.
- प्रश्नपत्रिकेच्या मराठी आवृत्तीमध्ये कोणतीही अडचण/तफावत आढळल्यास इंग्रजी आवृत्ती ग्राह्य धरवी व त्याऊलट ही तसेच करावे.

1. The mining of a specific mineral once made the Republic of Nauru, located in the South Pacific Ocean, one of the wealthiest countries. Currently, mining has exhausted those mineral sources, rendering 80% of Nauru uninhabitable. Identify the mineral that Nauru is known for.

- (A) Bauxite (B) Gold
(C) Phosphate (D) Potash

2. Which of the following statements is/are correct regarding the Honourable Supreme Court judgement (August 22, 2025) on the stray dog population in the Delhi NCR ?

- (1) All stray dogs in Delhi NCR are to be moved to shelters and not returned to the streets.
(2) Feeding stray dogs on the street was banned.
(3) People feeding stray dogs outside designated areas may face legal action.

Options :

- (A) (1) only
(B) (2) only
(C) (2) and (3) only
(D) (1), (2) and (3)

1. एका विशिष्ट खनिजाच्या उत्खननामुळे दक्षिण पॅसिफिक महासागरात वसलेले 'नौरू प्रजासत्ताक' (Republic of Nauru) एकेकाळी सर्वात श्रीमंत देशांपैकी एक होते. सध्या, उत्खननामुळे ते खनिज स्रोत संपले आहेत, ज्यामुळे नौरूचा 80% भाग राहण्यायोग्य राहिलेला नाही. नौरू ज्या खनिजासाठी ओळखले जाते ते खनिज ओळखा.

- (A) बॉक्साइट (B) सोने
(C) फॉस्फेट (D) पोटॅश

2. दिल्ली NCR मधील भटक्या कुत्र्यांच्या लोकसंख्येबाबत माननीय सर्वोच्च न्यायालयाच्या निकालाबाबत (22 ऑगस्ट, 2025) खालीलपैकी कोणते विधान/विधाने बरोबर आहेत ?

- (1) दिल्ली NCR मधील सर्व भटक्या कुत्र्यांना निवारा केंद्रात (shelters) हलवले जावे आणि त्यांना पुन्हा रस्त्यावर सोडले जाऊ नये.
(2) रस्त्यावरील भटक्या कुत्र्यांना खाऊ घालण्यावर बंदी घालण्यात आली.
(3) नियुक्त क्षेत्राबाहेर भटक्या कुत्र्यांना खाऊ घालणाऱ्या व्यक्तींना कायदेशीर कारवाईला सामोरे जावे लागेल.

पर्याय :

- (A) केवळ (1)
(B) केवळ (2)
(C) केवळ (2) आणि (3)
(D) (1), (2) आणि (3)

3. Which of the following statements regarding the Indian Port Act 2025 is incorrect ?

- (A) It covers all ports, navigable rivers, and aircraft on port waters.
- (B) Conservators are no more empowered to impose penalties in relation to port management.
- (C) The jurisdiction of major ports falls under the central government, while non-major ports are governed by the individual states.
- (D) India's ports need to be compliant with the International Convention for the Prevention of Pollution from Ships (MARPOL).

4. Which of the following countries are part of Melanesia, which is a subregion of Oceania ?

- (1) Fiji
- (2) Vanuatu
- (3) Solomon Islands
- (4) Papua New Guinea

Options :

- (A) (1) only
- (B) (1) and (2) only
- (C) (1), (2), (3) and (4)
- (D) None of the above

3. भारतीय बंदर कायदा 2025 (Indian Port Act 2025) बाबत खालीलपैकी कोणते विधान चुकीचे आहे ?

- (A) यात सर्व बंदरे, जलवाहतूक योग्य नद्या आणि बंदराच्या पाण्यातील विमानांचा समावेश होतो.
- (B) बंदर व्यवस्थापनाच्या संदर्भात दंड आकारण्याचे अधिकार आता संरक्षकांना (Conservators) राहिलेले नाहीत.
- (C) प्रमुख बंदरांचे अधिकार क्षेत्र केंद्र सरकारकडे येते, तर अ-प्रमुख बंदरे वैयक्तिक राज्यांद्वारे शासित होतात.
- (D) भारतातील बंदरांनी जहाजांपासून होणारे प्रदूषण रोखण्यासाठी आंतरराष्ट्रीय अधिवेशनाचे (MARPOL) पालन करणे आवश्यक आहे.

4. खालीलपैकी कोणते देश ओशनियाचा एक उपप्रदेश असलेल्या 'मेलनेशिया' (Melanesia) चा भाग आहेत ?

- (1) फिजी
- (2) वानुआतु
- (3) सोलोमन बेटे
- (4) पापुआ न्यू गिनी

पर्याय :

- (A) केवळ (1)
- (B) केवळ (1) आणि (2)
- (C) (1), (2), (3) आणि (4)
- (D) वरीलपैकी कोणतेही नाही

5. Which of the following statements about Makhana (*Euryale Ferox*), or Fox Nut, is incorrect ?

- (1) It is an aquatic crop cultivated in stagnant ponds and wetlands.
- (2) Bihar produces 90 percent of India's Makhana.
- (3) Makhana is primarily produced in the Mithilanchal and Seemanchal regions of Bihar.
- (4) The National Makhana Board has been established in Darbhanga, Bihar.

Options :

- (A) (1) only
 - (B) (2) only
 - (C) (3) and (4) only
 - (D) (4) only
6. Which of the following individuals has been appointed as the Chairperson of the 8th Central Pay Commission ?
- (A) Justice Ratilal Bhaichand Mehta
 - (B) Justice Ranjana Prakash Desai
 - (C) Justice Bansirao Govindlal Thakor
 - (D) Justice Yashwantrao Dahyabhai Desai

5. मखाना (Makhana) किंवा फॉक्स नटबद्दल खालीलपैकी कोणते विधान चुकीचे आहे ?

- (1) हे स्थिर तलाव आणि पाणथळ जागी पिकवले जाणारे जलीय पीक आहे.
- (2) भारतातील 90 टक्के मखाना बिहारमध्ये पिकतो.
- (3) मखाना प्रामुख्याने बिहारमधील मिथिलांचल आणि सीमांचल भागात पिकवला जातो.
- (4) बिहारमधील दरभंगा येथे राष्ट्रीय मखाना मंडळाची (National Makhana Board) स्थापना करण्यात आली आहे.

पर्याय :

- (A) केवळ (1)
- (B) केवळ (2)
- (C) केवळ (3) व (4)
- (D) केवळ (4)

6. 8व्या केंद्रीय वेतन आयोगाच्या अध्यक्षपदी खालीलपैकी कोणाची नियुक्ती करण्यात आली आहे ?

- (A) न्यायमूर्ती रतिलाल भाईचंद मेहता
- (B) न्यायमूर्ती रंजना प्रकाश देसाई
- (C) न्यायमूर्ती बन्सीराव गोविंदलाल ठाकूर
- (D) न्यायमूर्ती यशवंतराय दहयाभाई देसाई

7. Which of the following statements about the Union Public Service Commission is correct ?

- (A) Besides the Chairman, UPSC can have a maximum of fifteen members.
- (B) The UPSC Chairman is not eligible for reappointment after completing the term.
- (C) Civil Services Day is observed on 21st March every year.
- (D) The UPSC Chairman can be removed by the Cabinet on grounds of misbehavior.

8. What is the core mechanism of "creative destruction" in Aghion and Howitt's theory, which won the Nobel Prize for Economics in 2025 ?

- (A) Incumbent firms gradually improve existing products without competition.
- (B) New innovations replace old technologies, displacing obsolete firms and driving growth.
- (C) Government subsidies create new industries without market disruption.
- (D) Economic growth occurs solely through population increase.

7. केंद्रीय लोकसेवा आयोगाबाबत (UPSC) खालीलपैकी कोणते विधान बरोबर आहे ?

- (A) अध्यक्षश्रीवाय, UPSC मध्ये जास्तीत जास्त 15 सदस्य असू शकतात.
- (B) UPSC अध्यक्ष कार्यकाळ पूर्ण केल्यानंतर पुनर्नियुक्तीसाठी पात्र नसतात.
- (C) दरवर्षी 21 मार्च रोजी नागरी सेवा दिन (Civil Services Day) साजरा केला जातो.
- (D) गैरवर्तणुकीच्या कारणास्तव कॅबिनेटद्वारे UPSC अध्यक्षांना पदावरून हटवले जाऊ शकते.

8. 2025 चे अर्थशास्त्रातील नोबेल पारितोषिक मिळवलेल्या अघियन आणि हॉवित यांच्या सिद्धांतातील "सर्जनशील विनाश" (creative destruction) ची मुख्य यंत्रणा काय आहे ?

- (A) विद्यमान कंपन्या स्पर्धेश्रीवाय हळूहळू विद्यमान उत्पादनांमध्ये सुधारणा करतात.
- (B) नवीन नवकल्पना जुन्या तंत्रज्ञानाची जागा घेतात, जुन्या कंपन्यांना विस्थापित करतात आणि वाढीला चालना देतात.
- (C) सरकारी अनुदाने बाजार विस्कळीत न करता नवीन उद्योग तयार करतात.
- (D) आर्थिक वाढ केवळ लोकसंख्या वाढीमुळे होते.

9. During "Operation Sindoor," the Indian Armed Forces were successfully able to hit and destroy targets in Pakistan. Which of the following locations were targeted ?

- (1) Muridke
- (2) Bahawalpur
- (3) Sialkot

Options :

- (A) (1) only
- (B) (2) only
- (C) (3) only
- (D) (1), (2) and (3)

10. Who was Pingali Venkayya in the context of Modern Indian History ?

- (A) He was a constitutional expert who contributed to the drafting of the Constitution of India.
- (B) He was a freedom fighter and scholar whose design formed the basis of the Indian National Flag.
- (C) He was an artist who painted the first official emblem of the Republic of India.
- (D) He was the calligrapher who inscribed the final handwritten copy of the constitution.

9. "ऑपरेशन सिंदूर" दरम्यान, भारतीय सशस्त्र दलांनी पाकिस्तानमधील लक्ष्यांना यशस्वीपणे नष्ट केले. खालीलपैकी कोणत्या ठिकाणांना लक्ष्य करण्यात आले होते ?

- (1) मुरीदके
- (2) बहावलपूर
- (3) सियालकोट

पर्याय :

- (A) केवळ (1)
- (B) केवळ (2)
- (C) केवळ (3)
- (D) (1), (2) आणि (3)

10. आधुनिक भारतीय इतिहासाच्या संदर्भात पिंगली व्यंकय्या (Pingali Venkayya) कोण होते ?

- (A) ते एक घटनातज्ज्ञ होते ज्यांनी भारताच्या संविधानाच्या मसुद्यात योगदान दिले.
- (B) ते एक स्वातंत्र्यसैनिक आणि विद्वान होते ज्यांच्या डिझाइनने भारतीय राष्ट्रध्वजाचा आधार बनवला.
- (C) ते एक कलाकार होते ज्यांनी भारतीय प्रजासत्ताकाचे पहिले अधिकृत बोधचिन्ह रंगवले.
- (D) ते एक कॉलिग्राफर (अक्षरलेखक) होते ज्यांनी संविधानाची अंतिम हस्तलिखित प्रत लिहिली.

11. The Weimar Triangle is a regional alliance originally formed in 1991 between which European countries ?

- (A) Slovenia, United Kingdom and France
- (B) The Czech Republic, Romania, and Bulgaria
- (C) Poland, France, and Germany
- (D) The Netherlands, France, and Germany

12. Many of Switzerland's most famous valleys, such as the Lauterbrunnen Valley, are known for their distinct "U" shape, featuring very steep walls and flat floors. What is the primary reason these valleys have this unique shape ?

- (A) The rock was carved by massive, slow-moving rivers of ice known as glaciers.
- (B) Strong mountain winds that wore away the rock over millions of years.
- (C) Ancient volcanic eruptions resulted in the collapse of valley floors.
- (D) Fast-flowing Mountain rivers carved deep, narrow paths into the ground.

11. वायमार त्रिकोण हा एक प्रादेशिक युती संघ आहे जो मूळतः 1991 मध्ये खालीलपैकी कोणत्या युरोपियन देशांमध्ये तयार झाला ?

- (A) स्लोव्हेनिया, युनायटेड किंग्डम आणि फ्रान्स
- (B) चेक गणराज्य, रोमानिया आणि बल्गेरिया
- (C) पोलंड, फ्रान्स आणि जर्मनी
- (D) नेदरलँड, फ्रान्स आणि जर्मनी

12. स्वित्झर्लंडमधील अनेक प्रसिद्ध दऱ्या - जसे की लॉटरब्रुनेन दरी - त्यांच्या विशिष्ट "U" आकारासाठी ओळखल्या जातात, ज्यात अतिशय उंच भिंती आणि सपाट तळ असतो. या दऱ्यांना हा अनोखा आकार मिळण्याचे मुख्य कारण काय आहे ?

- (A) दरीतील विशाल खडकांना हळूहळू हालचाल करणाऱ्या हिमनद्यांनी कोरले होते.
- (B) प्रबळ पर्वत वाऱ्यांनी लाखो वर्षांच्या कालावधीत खडक झिजवला.
- (C) प्राचीन ज्वालामुखी उद्रेकांमुळे दऱ्यांचा तळ कोसळला.
- (D) वेगाने वाहणाऱ्या पर्वतीय नद्यांनी जमिनीत खोल, अरुंद वाटा कोरल्या.

13. Which of the following British embassies obtained permission for the establishment of factories at certain towns in the Mughal dominions in the court of Jahangir ?

- (A) Captain Hawkins
- (B) Sir Henry Middleton
- (C) Sir Thomas Roe
- (D) Thomas Aldworth

14. Match ancient Indian playwrights with their notable works :

Playwrights

- (1) Kalidas
- (2) Bhasa
- (3) Shudraka
- (4) Bharavi

Notable Works

- (i) Mrichchhakatika
- (ii) Kiratarjuniya
- (iii) Charudatta
- (iv) Malavikagnimitra

Options :

- (1) (2) (3) (4)
- (A) (ii) (iii) (i) (iv)
- (B) (iv) (iii) (i) (ii)
- (C) (iii) (ii) (iv) (i)
- (D) (iv) (ii) (i) (iii)

13. खालीलपैकी कोणत्या ब्रिटिश दूतावासाला जहांगीरच्या दरबारात मुघल साम्राज्यातील काही शहरांमध्ये कारखाने स्थापन करण्याची परवानगी मिळाली ?

- (A) कॅप्टन हॉकिन्स
- (B) सर हेनरी मिडलटन
- (C) सर थोमस रो
- (D) थोमस अल्डवर्थ

14. प्राचीन भारतीय नाटककारांना त्यांच्या उल्लेखनीय कृत्यांशी जुळवा :

नाटककार

- (1) कालिदास
- (2) भासा
- (3) शूद्रका
- (4) भारवी

उल्लेखनीय कृत्ये

- (i) मृच्छकटिक
- (ii) किरतअर्जुनिय
- (iii) चारुदत्त
- (iv) मालविकाग्निमित्र

पर्याय :

- (1) (2) (3) (4)
- (A) (ii) (iii) (i) (iv)
- (B) (iv) (iii) (i) (ii)
- (C) (iii) (ii) (iv) (i)
- (D) (iv) (ii) (i) (iii)

15. In 1930, the Indian National Congress passed the resolutions in its Karachi memorandum. Which issues were included in these resolutions ?

- (1) Assurance of granting fundamental rights to the people
- (2) Abolition of caste discrimination and religious injustice across all sections of society
- (3) Reduction of taxes
- (4) Growth of regional and indigenous languages and the formation of linguistic provinces
- (5) Cancellation of the salt tax

Options :

- (A) (1), (2), (3)
 - (B) (1), (2), (3), (4)
 - (C) (1), (2), (3), (4), (5)
 - (D) (1), (3), (4), (5)
16. Who made the following statement, "...in a new colonial society men enjoyed all the rights, opportunities and benefits of change, while women were blamed for all the evils and were still bound by the old strictures of pativrata (duty to husband)".
- (A) Pandita Ramabai
 - (B) Tarabai Shinde
 - (C) Savitribai Phule
 - (D) Annie Besant

15. 1930 मध्ये भारतीय राष्ट्रीय काँग्रेसच्या कराची येथील अधिवेशनात ठराव पास करण्यात आले. या ठरावात खालीलपैकी कोणते मुद्दे समाविष्ट होते ?

- (1) लोकांना मूलभूत हक्क मिळवून देण्याचे आश्वासन
- (2) समाजाच्या सर्व थरांतील जाती-भेदाचे व धार्मिक अन्यायाचे निर्मूलन
- (3) करांमध्ये कपात
- (4) प्रादेशिक देशी भाषांचा विकास व भाषावर प्रांतरचना
- (5) मिठावरील कर रद्द करणे

पर्याय :

- (A) (1), (2), (3)
 - (B) (1), (2), (3), (4)
 - (C) (1), (2), (3), (4), (5)
 - (D) (1), (3), (4), (5)
16. पुढील विधान कोणी केले, "...पुरुषांना नवीन नव्या वसाहतिक समाजातील बदलत्या परिस्थितीनुसार सर्व हक्क, संधी आणि लाभ घेण्याचा हक्क आहे; मात्र सर्व सामाजिक दुर्गुणांसाठी स्त्रियांनाच दोष दिला गेला आणि त्यांना अद्यापही पतिव्रता या जुन्या सामाजिक बंधनांत अडकवून ठेवण्यात आले."
- (A) पंडिता रमाबाई
 - (B) ताराबाई शिंदे
 - (C) सावित्रीबाई फुले
 - (D) एनी बेझंट

17. Who published the Philosophical work Tuhfat-ul Muwahhidin (A Gift to Monotheists) in 1805 ?

- (A) Debendranath Tagore
- (B) Keshub Chandra Sen
- (C) Ram Mohan Roy
- (D) Rabindranath Tagore

18. Consider the following statements :

- (1) The 97th amendment added a new Directive Principle relating co-operative societies.
- (2) The provisions relating to the Uniform Civil Code are found in Part III of the Constitution.

Which of the above statements is/are true ?

- (A) Only (1)
- (B) (2) only
- (C) Both (1) and (2)
- (D) Neither (1) nor (2)

17. 'तुफत-उल-मुवाहिदीन' हे तत्वज्ञानात्मक लिखाण कोणी प्रकाशित केले ?

- (A) देबेन्द्रनाथ टागोर
- (B) केशवचंद्र सेन
- (C) राममोहन रॉय
- (D) रबिन्द्रनाथ टागोर

18. खालील विधाने विचारात घ्या :

- (1) 97व्या घटनादुरुस्तीने सहकारी संस्थांशी संबंधित एक नवीन मार्गदर्शक तत्व समाविष्ट केले.
- (2) समान नागरी संहितेशी संबंधित तरतुदी राज्यघटनेच्या भाग III मध्ये आढळतात.

वरीलपैकी कोणती विधान सत्य आहे/आहेत ?

- (A) फक्त (1)
- (B) फक्त (2)
- (C) (1) आणि (2) दोन्ही
- (D) (1) किंवा (2) नाही

19. Which one of the following statements is true ?

- (A) The Constituent Assembly was constituted in 1945 under the Cabinet Mission Plan.
- (B) The strength of the Constituent Assembly was to be 392.
- (C) On 24 January 1950, the Constituent Assembly held its final session.
- (D) The Constitution of India was adopted on 26 January 1949.

20. Which of the following union territories have representation in the Rajya Sabha ?

- (1) Chandigarh
- (2) Jammu and Kashmir
- (3) Ladakh
- (4) Lakshadweep

Select the correct answer using the codes given below :

- (A) (1) and (4) only
- (B) (2) only
- (C) (2) and (3) only
- (D) (1), (2) and (4) only

19. खालीलपैकी कोणते विधान खरे आहे ते सांगा.

- (A) कॅबिनेट मिशन योजनेअंतर्गत 1945 मध्ये संविधान सभेची स्थापना करण्यात आली.
- (B) संविधान सभेची संख्या 392 होती.
- (C) 24 जानेवारी 1950 रोजी संविधान सभेचे अंतिम अधिवेशन झाले.
- (D) 26 जानेवारी 1949 रोजी भारताचे संविधान स्वीकारण्यात आले.

20. खालीलपैकी कोणत्या केंद्रशासित प्रदेशाचे राज्यसभेत प्रतिनिधित्व आहे ?

- (1) चंदीगड
- (2) जम्मू आणि काश्मीर
- (3) लडाख
- (4) लक्षद्वीप

खाली दिलेल्या संकेतांकांचा वापर करून योग्य उत्तर निवडा :

- (A) फक्त (1) आणि (4)
- (B) फक्त (2)
- (C) फक्त (2) आणि (3)
- (D) फक्त (1), (2) आणि (4)

21. Which of the following bodies are headed by the Prime Minister ?

- (1) Zonal Council
- (2) NITI Aayog
- (3) National Integration Council
- (4) National Dam Safety Authority (NDSA)

Options :

- (A) (1) and (2)
 - (B) (2) and (3)
 - (C) (1), (2) and (3)
 - (D) (2), (3) and (4)
22. Which one of the following pairs is correctly matched ?
- (A) Act of 1853 – Governor General of India
 - (B) Act of 1935 – Bicameralism
 - (C) Act of 1861 – Process of decentralisation
 - (D) Act of 1919 – Dyarchy at centre

21. खालीलपैकी कोणत्या संस्थेचे नेतृत्व पंतप्रधान करतात ?

- (1) झोनल कौन्सिल
- (2) निती आयोग
- (3) राष्ट्रीय एकात्मता परिषद
- (4) राष्ट्रीय धरण सुरक्षा प्राधिकरण (NDSA)

पर्याय :

- (A) (1) आणि (2)
 - (B) (2) आणि (3)
 - (C) (1), (2) आणि (3)
 - (D) (2), (3) आणि (4)
22. खालीलपैकी कोणती जोडी बरोबर जुळली आहे ?
- (A) 1853 चा कायदा – भारताचा गव्हर्नर जनरल
 - (B) 1935 चा कायदा – द्विविधनी पद्धती
 - (C) 1861 चा कायदा – विकेंद्रीकरणाची प्रक्रिया
 - (D) 1919 चा कायदा – केंद्रामध्ये द्विदल राज व्यवस्था

23. Among the following, who can enjoy parliamentary or state privileges ?

- (1) President and Governor
- (2) Any Minister
- (3) Attorney General of India
- (4) Advocate General of the State

Options :

- (A) (2), (3), (4)
 - (B) (2) and (4)
 - (C) (2) only
 - (D) (1) only
24. Which part of the Indian Constitution has made provisions for trade, commerce, and communication within the territories of India ?
- (A) Part XII
 - (B) Part XIII
 - (C) Part XIV
 - (D) Part XV

23. खालीलपैकी कोण संसदीय किंवा राज्य विशेषाधिकारांचा आनंद घेऊ शकतात ?

- (1) राष्ट्रपती आणि राज्यपाल
- (2) कोणताही मंत्री
- (3) भारताचे ऍटर्नी जनरल
- (4) राज्याचे ऍडव्होकेट जनरल

पर्याय :

- (A) (2), (3), (4)
 - (B) (2) आणि (4)
 - (C) फक्त (2)
 - (D) फक्त (1)
24. भारतीय संविधानाने कोणत्या भागात भारताच्या प्रदेशांमध्ये व्यापार, वाणिज्य आणि संचार संबंधी तरतुदी केल्या आहेत ?
- (A) भाग बारावा
 - (B) भाग तेरावा
 - (C) भाग चौदावा
 - (D) भाग पंधरावा

25. Consider the following pairs of critical minerals and main areas of application.

Critical Minerals and their application

- (1) Silicon, Tellurium, Indium, Gallium — Wind power
- (2) Neodymium, Dysprosium — Solar power
- (3) Lithium, Nickel, Cobalt — Electric Vehicles

Which of the above pair/s is/are correctly matched ?

- (A) (1) and (2) only
- (B) (1) and (3)
- (C) (1), (2) and (3)
- (D) (3) only

26. Consider the statements about Hydrogen Fuel Cell Vehicles.

- (1) It stores electricity in special fuel cells.
- (2) It can be charged externally by plugging into a suitable wall socket.
- (3) It has only exhaust as pure water.
- (4) It is based on the process of Reverse Electrolysis.

Which of the above statement(s) is/are correct ?

- (A) (1), (2) only
- (B) (3), (4) only
- (C) (1), (3), (4)
- (D) (1), (2), (3), (4)

25. क्रिटीकल खनिजे आणि त्यांच्या मुख्य उपयोगांच्या क्षेत्रांच्या खालील जोड्यांचा विचार करा :

क्रिटीकल खनिजे आणि त्यांचे उपयोग

- (1) सिलिकॉन, टेल्युरियम, इंडियम, गॅलियम — पवन ऊर्जा
- (2) निओडीमियम, डिस्प्रोसियम — सौर ऊर्जा
- (3) लिथियम, निकेल, कोबाल्ट — इलेक्ट्रिक वाहने

वरीलपैकी कोणती जोडी/जोड्या योग्यरित्या जुळल्या आहेत ?

- (A) केवळ (1) आणि (2)
- (B) (1) आणि (3)
- (C) (1), (2) आणि (3)
- (D) केवळ (3)

26. हायड्रोजन इंधन सेल वाहनांबद्दलच्या विधानांचा विचार करा :

- (1) ते विशेष इंधन सेलमध्ये वीज साठवते.
- (2) ते योग्य वॉल सॉकेटमध्ये प्लग करून बाहेरून चार्ज केले जाऊ शकते.
- (3) त्याचा एकमेव उत्सर्जित पदार्थ शुद्ध पाणी असतो.
- (4) ते रिव्हर्स इलेक्ट्रोलायसिसच्या प्रक्रियेवर आधारित आहे.

वरीलपैकी कोणते विधान/विधाने बरोबर आहे/आहेत ?

- (A) फक्त (1), (2)
- (B) फक्त (3), (4)
- (C) (1), (3), (4)
- (D) (1), (2), (3), (4)

27. With reference to Unmanned Aerial Vehicles (UAVs), consider the following statements :

- (1) Multi-rotor UAVs need runways or catapult systems for take off and landing.
- (2) Fixed-wing UAVs can land and take off vertically.
- (3) Multi-rotor UAVs can hover over a place.
- (4) Fixed-wing UAVs cannot hover over a place.

Which of the above statement(s) is/are correct ?

- (A) (1), (2) only
- (B) (3), (4) only
- (C) (1), (2) and (4) only
- (D) (1), (2), (3), (4)

28. Consider the following statements :

- (1) Coal gasification is the process of converting coal into eco-friendly gas.
- (2) Coal gasification can help in the production of fertilisers.
- (3) Coal gasification can also help in green steel production.

How many of the above statement(s) is/are correct ?

- (A) Only (1)
- (B) Only (2)
- (C) All three
- (D) None of the above

27. मानवरहित हवाई वाहनांच्या (UAVs) संदर्भात, खालील विधानांचा विचार करा :

- (1) मल्टी-रोटर UAVs ना उड्डाण आणि उतरण्यासाठी धावपट्टी किंवा कॅटापल्ट प्रणालीची आवश्यकता असते.
- (2) फिक्स्ड विंग UAVs उभ्या दशेने उतरू आणि उड्डाण करू शकतात.
- (3) मल्टी-रोटर UAVs एकाच ठिकाणी स्थिर राहू शकतात.
- (4) फिक्स्ड विंग UAVs एकाच ठिकाणी स्थिर राहू शकत नाहीत.

वरीलपैकी कोणते विधान/विधाने बरोबर आहे/आहेत ?

- (A) केवळ (1), (2)
- (B) केवळ (3), (4)
- (C) केवळ (1), (2) आणि (4)
- (D) (1), (2), (3), (4)

28. खालील विधानांचा विचार करा :

- (1) कोळसा वायूकरण ही कोळशाचे पर्यावरणास अनुकूल वायूमध्ये रूपांतरित करण्याची प्रक्रिया आहे.
- (2) कोळसा वायूकरण खतांच्या उत्पादनात मदत करू शकते.
- (3) कोळसा वायूकरण हरित पोलाद उत्पादनातही मदत करू शकते.

वरीलपैकी किती विधान/विधाने बरोबर आहेत ?

- (A) फक्त (1)
- (B) फक्त (2)
- (C) तिन्ही
- (D) वरीलपैकी एकही नाही

29. If you ask an Artificial Intelligence to summarise a specific topic, which of the following is most likely to be involved in answering ?

- (A) Metamorphosis
- (B) Large Language Model (LLM)
- (C) Fractional Reserve Model
- (D) Synaptic Plasticity

30. With reference to monoclonal antibodies, consider the following statements :

- (1) They are produced artificially by cloning a single red blood cell.
- (2) These are very broad spectrum in their effectiveness.
- (3) They are effective against bacterial infections but not effective against viral infections.

How many of these are correct ?

- (A) Only one
- (B) Only two
- (C) All three
- (D) None of the above

29. जर तुम्ही कृत्रिम बुद्धिमत्तेला (आर्टिफिशियल इंटेलिजन्स) एखाद्या विशिष्ट विषयाचा सारांश विचारला, तर उत्तर देण्यासाठी खालीलपैकी कशाचा सहभाग असण्याची शक्यता सर्वात जास्त आहे ?

- (A) मेटामॉर्फोसिस
- (B) लार्ज लॅंग्वेज मॉडेल (LLM)
- (C) फ्रॅक्शनल रिझर्व्ह मॉडेल
- (D) सिनेप्टिक प्लास्टिसिटी

30. मोनोक्लोनल अँटीबॉडीजच्या संदर्भात, खालील विधानांचा विचार करा :

- (1) ते एकाच लाल रक्तपेशीचे क्लोनिंग करून कृत्रिमरित्या तयार केले जातात.
- (2) ते त्यांच्या परिणामकारकतेमध्ये खूप व्यापक-स्पेक्ट्रमचे असतात.
- (3) ते जिवाणू संसर्गावर प्रभावी आहेत, परंतु विषाणूजन्य संसर्गावर प्रभावी नाहीत.

यापैकी किती विधाने बरोबर आहेत ?

- (A) फक्त एक
- (B) फक्त दोन
- (C) सर्व तीन
- (D) वरीलपैकी एकही नाही

31. What is the common characteristic of the terms generally known as MRSA, CRE, and VRE that are sometimes talked about in media ?

- (A) These are quantum chips.
- (B) These are new A.I. models.
- (C) These are multidrug-resistant bacteria.
- (D) These are modules that are part of the Chandrayaan-3 project.

32. The term "Project Suncatcher" has been in the news recently. It is :

- (A) A scientific project launched by NASA to study solar storms.
- (B) A scientific project launched by Google for solar powered data centres in space.
- (C) A scientific project of ISRO to study solar spots by Aditya mission.
- (D) A French project to catch and direct solar rays on earth surface to generate solar energy even in night.

31. MRSA, CRE आणि VRE या सामान्यतः ओळखल्या जाणाऱ्या संज्ञांचे, ज्यांची कधीकधी माध्यमांमध्ये चर्चा होते, सामान्य वैशिष्ट्य काय आहे ?

- (A) हे क्वांटम चिप्स आहेत.
- (B) हे नवीन ए.आय. मॉडेल्स आहेत.
- (C) हे अनेक औषधांना प्रतिरोधक असलेले जिवाणू आहेत.
- (D) हे चांद्रयान-3 प्रकल्पाचा भाग असलेले मॉड्यूलस आहेत.

32. 'प्रोजेक्ट सनकॅचर' हा शब्द अलीकडेच चर्चेत आहे. तो काय आहे ?

- (A) सौर वादळांचा अभ्यास करण्यासाठी नासाने सुरू केलेला एक वैज्ञानिक प्रकल्प
- (B) अवकाशात सौर ऊर्जेवर चालणारी डेटा सेंटर्स उभारण्यासाठी गुगलने सुरू केलेला एक वैज्ञानिक प्रकल्प.
- (C) आदित्य मोहिमेद्वारे सौर डागांचा अभ्यास करण्यासाठी इस्रोचा एक वैज्ञानिक प्रकल्प.
- (D) रात्रीच्या वेळीही सौर ऊर्जा निर्माण करण्यासाठी पृथ्वीच्या पृष्ठभागावर सौर किरणे पकडण्याचा आणि निर्देशित करण्याचा एक फ्रान्स प्रकल्प.

33. In recently held COP - 30 meet at Belem (Brazil) which of the following issues that India raised ?

- (1) Climate Finance Failure.
- (2) Just Transition Mechanism.
- (3) Phase out in place of phase-down Approach with respect to Energy Security.

Select the correct answer using the codes given below :

- (A) Only (1)
- (B) (1) and (2) only
- (C) (1) and (3) only
- (D) (1), (2), (3)

34. Consider the term CBAM, which is in the news recently :

- (1) It is introduced by US President.
- (2) It aims to impose Carbon tariff on imports of high emission goods like cement, steel, fertilizer.
- (3) It aims to prevent carbon leakage.
- (4) It is opposed by European Union.

Which of the above statement(s) is/are correct ?

- (A) (1) and (2) only
- (B) (2) and (3) only
- (C) (1), (2) and (3)
- (D) (1), (2), (3) and (4)

33. बेलेम (ब्राझील) येथे नुकत्याच झालेल्या COP-30 बैठकीत भारताने खालीलपैकी कोणते मुद्दे उपस्थित केले ?

- (1) हवामान वित्तपुरवठ्यातील अपयश.
- (2) न्यायिक संक्रमण यंत्रणा.
- (3) ऊर्जा सुरक्षेच्या संदर्भात जीवाश्म इंधन टप्प्याटप्प्याने कमी करण्याऐवजी पूर्णपणे बंद करण्याचा दृष्टिकोन.

खाली दिलेल्या संकेतांकांचा वापर करून योग्य उत्तर निवडा :

- (A) फक्त (1)
- (B) फक्त (1) आणि (2)
- (C) फक्त (1) आणि (3)
- (D) (1), (2), (3)

34. अलीकडेच चर्चेत असलेल्या CBAM या शब्दाचा विचार करा :

- (1) हे अमेरिकेच्या राष्ट्राध्यक्षांनी सादर केले आहे.
- (2) याचा उद्देश सिमेंट, स्टील, खते यांसारख्या उच्च उत्सर्जन करणाऱ्या वस्तूंच्या आयातीवर कार्बन शुल्क लावणे आहे.
- (3) याचा उद्देश कार्बन गळती रोखणे आहे.
- (4) याला युरोपियन युनियनने विरोध केला आहे. वरीलपैकी कोणते विधान/विधाने बरोबर आहे/आहेत ?

- (A) फक्त (1) आणि (2)
- (B) फक्त (2) आणि (3)
- (C) (1), (2) आणि (3)
- (D) (1), (2), (3) आणि (4)

35. Consider the statements about Indian Corals :

- (1) The Gulf of Mannar has Barrier reef corals.
- (2) Lakshadweep has atoll corals.
- (3) Andaman and Nicobar has fringing Reef corals.
- (4) Gulf of Kutch doesn't have corals.

Which of the above statement(s) is/are correct ?

- (A) (1) and (2) only
- (B) (2) and (3) only
- (C) (1), (2), (3)
- (D) (2), (3), (4)

36. Consider the following Dynasties and their regions :

Dynasty	Region
(1) Kakatiya	- Karnataka
(2) Hoysala	- Andhra
(3) Yadava	- Maharashtra
(4) Gahadavala	- Uttar Pradesh

Which of the above are correctly matched ?

- (A) (1) and (2)
- (B) (2), (3), (4)
- (C) (3) and (4)
- (D) (1), (2), (3), (4)

35. भारतीय प्रवाळांबद्दलच्या विधानांचा विचार करा :

- (1) मन्नारच्या आखातात बॅरियर रीफ प्रवाळ आहेत.
- (2) लक्षद्वीपमध्ये अँटोलिक प्रवाळ आहेत.
- (3) अंदमान आणि निकोबारमध्ये फ्रिंजिंग रीफ प्रवाळ आहेत.
- (4) कच्छच्या आखातात प्रवाळ नाहीत.

वरीलपैकी कोणते विधान/विधाने बरोबर आहे/आहेत ?

- (A) फक्त (1) आणि (2)
- (B) फक्त (2) आणि (3)
- (C) (1), (2), (3)
- (D) (2), (3), (4)

36. खालील राजवंशांचा आणि त्यांच्या प्रदेशांचा विचार करा :

राजवंश	प्रदेश
(1) ककातीया	- कर्नाटक
(2) होयसाला	- आंध्र
(3) यादव	- महाराष्ट्र
(4) गहडवाल	- उत्तरप्रदेश

वरीलपैकी कोणते योग्यरित्या जुळले आहेत ?

- (A) (1) आणि (2)
- (B) (2), (3), (4)
- (C) (3) आणि (4)
- (D) (1), (2), (3), (4)

37. Consider the following statements given below :

- (1) Procedure established by law is borrowed from the American Constitution.
- (2) Due process of law is borrowed from the Japanese Constitution.
- (3) Procedure established by law is a narrow interpretation and limits judicial review to checking legislative competence and procedural compliance.
- (4) Due process of law is a broader interpretation by going further that procedure is not only followed but also fair, reasonable and non-arbitrary.

Which of the above statement(s) is/are correct ?

- (A) (1) and (2)
- (B) (3) and (4)
- (C) (1), (2), (3), (4)
- (D) None of the above

38. Consider the statements given below :

- (1) India do not have Parliamentary Supremacy.
- (2) The Doctrine of Basic Structure is applicable in case of India.

Select the correct answer using the codes given below :

- (A) Both statements (1) and (2) are correct and statement (2) is correct explanation of (1).
- (B) Both statements (1) and (2) are correct but statement (2) is not correct explanation of statement (1).
- (C) Statement (1) is correct, statement (2) is wrong
- (D) Statement (2) is correct, statement (1) is wrong

37. खालील विधानांचा विचार करा :

- (1) कायद्याद्वारे स्थापित प्रक्रिया अमेरिकन संविधानातून घेतली आहे.
- (2) कायद्याची योग्य प्रक्रिया जपानच्या संविधानातून घेतली आहे.
- (3) कायद्याद्वारे स्थापित प्रक्रिया ही एक मर्यादित व्याख्या आहे आणि ती न्यायालयीन पुनर्विलोकनाला केवळ कायदेशीर क्षमता आणि प्रक्रियात्मक पालनाची तपासणी करण्यापुरते मर्यादित ठेवते.
- (4) कायद्याची योग्य प्रक्रिया ही एक व्यापक व्याख्या आहे, जी प्रक्रिया केवळ पाळलीच जात नाही, तर ती न्याय्य वाजवी आणि मनमानी नसलेली देखील आहे, हे पाहते.

वरीलपैकी कोणते विधान/विधाने बरोबर आहे/आहेत ?

- (A) (1) आणि (2)
- (B) (3) आणि (4)
- (C) (1), (2), (3), (4)
- (D) वरीलपैकी काहीही नाही

38. खालील विधानांचा विचार करा :

- (1) भारतात संसदीय सर्वोच्चता नाही.
- (2) मूलभूत संरचनेचा सिद्धांत भारताच्या बाबतीत लागू आहे.

खाली दिलेल्या संकेतांकांचा वापर करून योग्य उत्तर निवडा :

- (A) दोन्ही विधाने (1) आणि (2) बरोबर आहेत आणि विधान (2) हे विधान (1) चे योग्य स्पष्टीकरण आहे.
- (B) दोन्ही विधाने (1) आणि (2) बरोबर आहेत परंतु विधान (2) हे विधान (1) चे योग्य स्पष्टीकरण नाही.
- (C) विधान (1) बरोबर आहे, विधान (2) चुकीचे आहे.
- (D) विधान (2) बरोबर आहे, विधान (1) चुकीचे आहे.

39. What is meant by 'population neutralism' ?

- (A) Impact of population growth on economic growth is negligible.
- (B) Growth rate of population is hovering around stationary population.
- (C) Impact of population growth on food supply is neutral.
- (D) Due to population growth, change in age structure is almost neutral.

40. Public goods are characterized by :

- (1) Collective consumption
- (2) Divisibility
- (3) Non-exclusion
- (4) Rival consumption

Select the correct answer from the codes given below :

- (A) (1) and (2) are correct
- (B) (1) and (3) are correct
- (C) (1) and (4) are correct
- (D) (2) and (4) are correct

39. 'लोकसंख्या तटस्थता' म्हणजे काय ?

- (A) लोकसंख्या वाढीचा आर्थिक वाढीवर होणारा परिणाम नगण्य असतो.
- (B) लोकसंख्येचा वाढीचा दर स्थिर लोकसंख्येच्या पातळीच्या आसपास असतो.
- (C) लोकसंख्या वाढीचा अन्नपुरवठ्यावर होणारा परिणाम तटस्थ असतो.
- (D) लोकसंख्या वाढीमुळे, वयोगटाच्या रचनेत होणारा बदल जवळजवळ तटस्थ असतो.

40. सार्वजनिक वस्तूंची वैशिष्ट्ये खालीलप्रमाणे आहेत :

- (1) सामूहिक उपभोग
- (2) विभाज्यता
- (3) गैर-बहिष्कार
- (4) स्पर्धात्मक उपभोग

खाली दिलेल्या कोडमधून योग्य उत्तर निवडा :

- (A) (1) आणि (2) बरोबर आहेत
- (B) (1) आणि (3) बरोबर आहेत
- (C) (1) आणि (4) बरोबर आहेत
- (D) (2) आणि (4) बरोबर आहेत

41. According to Thomas Piketty, what primarily drives rising wealth inequality ?

- (A) Economic growth exceeding returns on capital
- (B) Returns on capital exceeding economic growth
- (C) Equal savings rates across income groups
- (D) Automatic decline in capital concentration

42. Which Finance Commission has used forest cover as a criterion for horizontal distribution of resources in India ?

- (A) 10th Finance Commission
- (B) 12th Finance Commission
- (C) 13th Finance Commission
- (D) 14th Finance Commission

41. थॉमस पिकेटीच्या मते, संपत्ती असमानतेची वाढ मुख्यतः कशामुळे होते ?

- (A) आर्थिक वाढ भांडवलावरील परताव्यापेक्षा जास्त
- (B) भांडवलावरील परतावा आर्थिक वाढीपेक्षा जास्त
- (C) सर्व उत्पन्न गटांमध्ये समान बचत दर
- (D) भांडवल संकेंद्रणात स्वयंचलित घट

42. कोणत्या वित्त आयोगाने भारतात संसाधनांच्या क्षेत्रीय वितरणासाठी वनक्षेत्राचा निकष म्हणून वापर केला आहे ?

- (A) 10वा वित्त आयोग
- (B) 12वा वित्त आयोग
- (C) 13वा वित्त आयोग
- (D) 14वा वित्त आयोग

43. Which of the statements about the Mid-Atlantic Ridge is incorrect ?

- (A) The ridge has been formed due to the divergence of two plates.
- (B) The northern part of this ridge is called the Dolphin Rise.
- (C) The southern part of the ridge is called the Challenger Rise.
- (D) The wider part of this ridge in the South Atlantic is called the Telegraph Plateau.

44. Which of the following countries does not share a boundary with the Caspian Sea ?

- (A) Armenia
- (B) Azerbaijan
- (C) Kazakhstan
- (D) Turkmenistan

43. मध्य अटलांटिक जलमग्न रांग (कटक) (Mid Atlantic Ridge) याबद्दल कोणते विधान चुकीचे आहे ?

- (A) दोन भूमंच दूर जाण्यामुळे या कटकाची निर्मिती झाली.
- (B) या कटकाच्या उत्तर भागाला डॉल्फिन उठाव असे म्हणतात.
- (C) या कटकाच्या दक्षिण भागाला चॅलेंजर उठाव असे म्हणतात.
- (D) दक्षिण अटलांटिकमधील या कटकाच्या रुंद भागाला टेलिग्राफ पठार असे म्हणतात.

44. पुढीलपैकी कोणत्या देशाची सीमा कॅस्पियन समुद्राशी संलग्न नाही ?

- (A) आर्मेनिया
- (B) अझरबैजान
- (C) कझाखस्तान
- (D) तुर्कमेनिस्तान

45. Consider the following statements given below :

- (1) Free trade agreements focus on trade liberalisation by reducing tariffs on goods.
- (2) CEPA is broader than FTAs, as it includes goods, services, investments, and intellectual property rights.
- (3) India has FTA with Sri Lanka and ASEAN
- (4) India has CEPA with the UAE, Oman, Japan, and South Korea.

Select the correct answer using the codes given below :

- (A) (1), (2)
- (B) (3), (4)
- (C) (1), (2), (3)
- (D) (1), (2), (3), (4)

46. Which of the following countries lie in the Sahel region ?

- (1) Chad
- (2) Mali
- (3) Niger
- (4) Ethiopia

Select the correct answer using the codes given below :

- (A) (1), (2)
- (B) (1), (2), (3)
- (C) (1), (2), (4)
- (D) (1), (2), (3), (4)

45. खालील विधानांचा विचार करा :

- (1) मुक्त व्यापार करार (FTA) वस्तूवरील शुल्क कमी करून व्यापार उदारीकरणावर लक्ष केंद्रित करतात.
- (2) सर्वसमावेशक आर्थिक भागीदारी करार (CEPA) हे FTA पेक्षा व्यापक आहेत, कारण त्यात वस्तू, सेवा, गुंतवणूक, बौद्धिक संपदा हक्क यांचा समावेश असतो.
- (3) भारताचा श्रीलंका आणि आसियान देशांसोबत मुक्त व्यापार करार (FTA) आहे.
- (4) भारताचा यु.ए.इ., ओमान, जपान आणि दक्षिण कोरियासोबत सेपा करार (CEPA) आहे.

खाली दिलेल्या संकेतांकांचा वापर करून योग्य उत्तर निवडा :

- (A) (1), (2)
- (B) (3), (4)
- (C) (1), (2), (3)
- (D) (1), (2), (3), (4)

46. खालीलपैकी कोणते देश साहेल प्रदेशात येतात ?

- (1) चाड
- (2) माली
- (3) नायजर
- (4) इथिओपिया

खाली दिलेल्या संकेतांकांचा वापर करून योग्य उत्तर निवडा :

- (A) (1), (2)
- (B) (1), (2), (3)
- (C) (1), (2), (4)
- (D) (1), (2), (3), (4)

47. Consider the following statements given below :

- (1) The Indian Ocean Dipole (IOD) may be regarded as the El Niño of the Indian Ocean.
- (2) It involves differences in Sea surface temperature between the eastern and western coasts of the South Indian Ocean.
- (3) It can modify the impacts of El Niño on the Indian monsoon.

Which of the above statement(s) is/are correct ?

- (A) (1), (2)
- (B) (1), (3)
- (C) (2), (3)
- (D) (1), (2), (3)

48. Consider the following with respect to Pumped Storage Hydropower (PSH) :

- (1) Grid Stability
- (2) Frequency regulation
- (3) Water battery
- (4) Black Start Capability

Which of these advantages are associated with Pumped Storage Hydropower ?

- (A) (1), (2)
- (B) (1), (3)
- (C) (1), (2), (3)
- (D) (1), (2), (3), (4)

47. खालील विधानांचा विचार करा :

- (1) इंडियन ओशन डायपोल (IOD) याला हिंदी महासागराचा एल निनो मानले जाऊ शकते.
- (2) यामध्ये दक्षिण हिंदी महासागराच्या पूर्व आणि पश्चिम किनाऱ्यावरील समुद्राच्या पृष्ठभागाच्या तापमानातील फरकाचा समावेश असतो.
- (3) हे भारतीय मान्सूनवरील एल निनोचे परिणाम प्रभावित करू शकते.

वरीलपैकी कोणते विधान/विधाने बरोबर आहे/आहेत ?

- (A) (1), (2)
- (B) (1), (3)
- (C) (2), (3)
- (D) (1), (2), (3)

48. पंप स्टोरेज हायड्रोपॉवर (PSH) च्या संदर्भात खालील बाबींचा विचार करा :

- (1) ग्रिड स्थिरता
- (2) वारंवारता नियमन
- (3) पाण्याची बॅटरी
- (4) ब्लॅक स्टार्ट क्षमता

यापैकी कोणते फायदे पंप स्टोरेज हायड्रोपॉवरशी संबंधित आहेत ?

- (A) (1), (2)
- (B) (1), (3)
- (C) (1), (2), (3)
- (D) (1), (2), (3), (4)

49. Consider the following statements regarding the pharma sector given below :

- (1) The core patent covers the basic molecule and provides broader protection.
- (2) The formulation patent covers the delivery enhancements and provides narrower protection.
- (3) After the expiry of the formulation patent, Indian pharma companies can manufacture and sell it in India but cannot export it.

Which of the above statement(s) is/are correct ?

- (A) (1), (2)
- (B) (2), (3)
- (C) All of the above
- (D) None of the above

50. Semaglutide is in the news. It is related to :

- (1) Weight loss wonder drug Ozempic.
- (2) The Delhi High Court rejected the injunction as its core patent period expired.
- (3) It's a unique red tide in the Mexican Gulf due to Invasive Alien Species.
- (4) It's a peptide that can help fight against Nipah virus.

Which of the above statement(s) is/are correct ?

- (A) (1), (2)
- (B) (1) only
- (C) (3) only
- (D) (4) only

49. औषध क्षेत्राबाबत खालील विधानांचा विचार करा :

- (1) मूळ पेटंटमध्ये मूलभूत रेणूचा समावेश असतो आणि ते व्यापक संरक्षण प्रदान करते.
- (2) फॉर्म्युलेशन पेटंटमध्ये वितरण/औषध डिलिवरी सुधारणांचा समावेश असतो आणि ते मर्यादित संरक्षण प्रदान करते.
- (3) फॉर्म्युलेशन पेटंटची मुदत संपल्यानंतर, भारतीय फार्मा कंपन्या भारतात उत्पादन आणि विक्री करू शकतात परंतु त्याची निर्यात करू शकत नाहीत.

वरीलपैकी कोणते विधान/विधाने बरोबर आहे/आहेत ?

- (A) (1), (2)
- (B) (2), (3)
- (C) वरीलपैकी सर्व
- (D) वरीलपैकी कोणत्याही नाही

50. सेमाग्लुटाइड चर्चेत आहे. ते कशाशी संबंधित आहे ?

- (1) वजन कमी करण्याचे चमत्कारी औषध ओझेम्पिक.
- (2) दिल्ली उच्च न्यायालयाने या बाबतीत मनाई हुकूम फेटाळला कारण त्याचा मूळ पेटंट कालावधी संपला होता.
- (3) मेक्सिकन आखातातील आक्रमक परदेशी प्रजातीमुळे आलेली ही एक अनोखी लाल भरती आहे.
- (4) हे एक पेप्टाइड आहे जे निपाह विषाणूशी लढण्यास मदत करू शकते.

वरीलपैकी कोणते विधान/विधाने बरोबर आहे/आहेत ?

- (A) (1), (2)
- (B) (1) फक्त
- (C) (3) फक्त
- (D) (4) फक्त

51. A country's Fiscal Deficit stands at Rs. 75,000 crores. It is receiving Rs. 15,000 crores through Non-Debt creating capital receipts. It is receiving Rs. 10,000 crores through revenue receipts and Rs. 25,000 crores as debt-creating capital receipts. Its interest liabilities are Rs. 5,000 crores. What is the Gross Primary Deficit ?
- (A) Rs. 35,000 Crore
 (B) None of the given option
 (C) Rs. 55,000 Crore
 (D) Rs. 70,000 Crore
52. In the Indian economy context, which of the following factors can help curb the rupee fall ?
- (1) Remittance from Indians working abroad
 (2) Increased Foreign Direct Investment
 (3) Increased Foreign Portfolio Investment
 (4) Narrowing Trade Deficit
 (5) Currency Swap Agreement
- Select the correct answer using the codes given below :
- (A) (1), (2)
 (B) (1), (2), (3)
 (C) (1), (2), (4)
 (D) (1), (2), (3), (4), (5)

51. एका देशाची वित्तीय तूट 75,000 कोटी रुपये आहे. त्याला कर्ज निर्माण न करणाऱ्या भांडवली प्राप्तीद्वारे 15,000 कोटी रुपये मिळत आहेत. त्याला महसुली प्राप्तीद्वारे 10,000 कोटी रुपये आणि कर्ज निर्माण करणाऱ्या भांडवली प्राप्तीद्वारे 25,000 कोटी रुपये मिळत आहेत. त्याची व्याजाची देयता 5,000 कोटी रुपये आहे. एकूण प्राथमिक तूट किती आहे ?
- (A) 35,000 कोटी रुपये
 (B) दिलेल्या पर्यायांपैकी एकही नाही
 (C) 55,000 कोटी रुपये
 (D) 70,000 कोटी रुपये
52. भारतीय अर्थव्यवस्थेच्या संदर्भात, खालीलपैकी कोणते घटक रुपयाची घसरण रोखण्यास मदत करू शकतात ?
- (1) परदेशात काम करणाऱ्या भारतीयांकडून पाठवलेला पैसा
 (2) वाढलेली थेट परकीय गुंतवणूक
 (3) वाढलेली परकीय पोर्टफोलिओ गुंतवणूक
 (4) व्यापार तूट कमी होणे
 (5) चलन विनिमय करार
- खाली दिलेल्या संकेतांकांचा वापर करून योग्य उत्तर निवडा :
- (A) (1), (2)
 (B) (1), (2), (3)
 (C) (1), (2), (4)
 (D) (1), (2), (3), (4), (5)

53. Consider the following statements about Preah Vihar Temple :

- (1) The temple symbolically represents Mount Meru.
- (2) It is a World Heritage Site.
- (3) A dispute exists between Cambodia and Laos over the ownership of the temple.
- (4) The 1962 International Court of Justice ruling favoured Laos.

Which of the above statement(s) is/are correct ?

- (A) (1) and (2) only
- (B) (1), (2) and (3)
- (C) (1), (2), (3) and (4)
- (D) None of the above

54. Consider the following terms :

- (1) Tax buoyancy reflects change in tax revenue with change in GDP growth rate.
- (2) Tax elasticity reflects change in tax revenue with change in tax rate.

Which of the above is/are not correct ?

- (A) (1) only
- (B) (2) only
- (C) Both (1) and (2)
- (D) None of the above

53. प्रीह विहार मंदिराबद्दल खालील विधाने विचारात घ्या :

- (1) हे मंदिर प्रतीकात्मकरित्या मेरु पर्वताचे प्रतिनिधित्व करते.
- (2) ते जागतिक वारसा स्थळ आहे.
- (3) मंदिराच्या मालकीवरून कंबोडिया आणि लाओस यांच्यात वाद आहे.
- (4) 1962 च्या आंतरराष्ट्रीय न्यायालयाच्या निर्णयाने लाओसचा पक्ष घेतला.

वरीलपैकी कोणते/कोणती विधान/विधाने योग्य आहे/आहेत ?

- (A) फक्त (1) आणि (2)
- (B) (1), (2) आणि (3)
- (C) (1), (2), (3) आणि (4)
- (D) वरीलपैकी कोणत्याही नाही

54. खालील विधानांवर विचार करा :

- (1) कर तरंगता (Tax buoyancy) ही सकल देशांतर्गत उत्पादनाच्या (GDP) वाढीच्या दरातील बदलासह कर महसुलातील बदल दर्शवते.
- (2) कर लवचिकता (Tax elasticity) ही कराच्या दरातील बदलासह कर महसुलातील बदल दर्शवते.

वरीलपैकी कोणते/ती विधान/ने बरोबर नाही/ नाहीत ?

- (A) केवळ (1)
- (B) केवळ (2)
- (C) (1) आणि (2) दोन्ही
- (D) वरीलपैकी काहीही नाही

55. Which of these are associated with Bhagwan Birsa Munda's rebellion ?

- (1) Ulgulan
- (2) End of Diku Raj
- (3) Abua Raj
- (4) Santhal Hul

Select the correct answer using the codes given below :

- (A) (1), (2)
- (B) (1), (2), (3)
- (C) (1), (2), (4)
- (D) (1), (2), (3), (4)

56. Who among the following were associated with the heroic Chittagong Rebellion and the Indian Republican Army ?

- (1) Surya Sen
- (2) Ganesh Ghosh
- (3) Kalpana Dutta
- (4) Pritilata Waddedar

Select the correct answer using the codes given below :

- (A) (1), (2)
- (B) (1), (2), (3)
- (C) (1), (3)
- (D) (1), (2), (3), (4)

55. यापैकी कोणते भगवान बिरसा मुंडा यांच्या बंडाशी संबंधित आहेत ?

- (1) उलगुलान
- (2) दिकू राजवटचा अंत
- (3) अबुआ राज
- (4) संधाल हूल

खाली दिलेल्या संकेतांकांचा वापर करून योग्य उत्तर निवडा :

- (A) (1), (2)
- (B) (1), (2), (3)
- (C) (1), (2), (4)
- (D) (1), (2), (3), (4)

56. खालीलपैकी कोण-कोण चित्तागोंग बंड आणि भारतीय प्रजासत्ताक सैन्याशी संबंधित होते ?

- (1) सूर्य सेन
- (2) गणेश घोष
- (3) कल्पना दत्त
- (4) प्रीतिलता वड्डेदार

खालील दिलेल्या कोड वापरून योग्य उत्तर निवडा :

- (A) (1), (2)
- (B) (1), (2), (3)
- (C) (1), (3)
- (D) (1), (2), (3), (4)

57. What happens to human life after death is the prominent theme of which of the following paintings ?

- (A) Paitkar paintings
- (B) Warli paintings
- (C) Manjusha paintings
- (D) Thangka paintings

58. Which of the following are associated with the UNESCO World Heritage Site of Mahabalipuram ?

- (1) Panch Rathas
- (2) Krishna Mandapam
- (3) Mahisasur Mardini Cave
- (4) Varaha Cave Temple

Select the correct answer using the codes given below :

- (A) (1), (2)
- (B) (1), (2), (3)
- (C) (1), (2), (4)
- (D) (1), (2), (3), (4)

57. मृत्यूनंतर मानवी जीवनाचे काय होते हा खालीलपैकी कोणत्या चित्रकलेचा प्रमुख विषय आहे ?

- (A) पैतकर चित्रकला
- (B) वारली चित्रकला
- (C) मंजूषा चित्रकला
- (D) थांगका चित्रकला

58. खालीलपैकी कोणते महाबलीपुरमच्या युनेस्को जागतिक वारसा स्थळाशी संबंधित आहेत ?

- (1) पंच रथ
- (2) कृष्ण मंडपम
- (3) महिषासुर मर्दिनी गुफा
- (4) वराह गुफा मंदिर

खाली दिलेल्या संकेतांकांचा वापर करून योग्य उत्तर निवडा :

- (A) (1), (2)
- (B) (1), (2), (3)
- (C) (1), (2), (4)
- (D) (1), (2), (3), (4)

59. Consider statements about Dhrupad, a major tradition of Indian Music :

- (1) It is mentioned in Natya-shastra.
- (2) It is primarily spiritual devotional music.

Which of the above statement(s) is/are correct ?

- (A) (1) only
- (B) (2) only
- (C) Both of the above
- (D) None of the above

60. Who among the following US Presidents won the Nobel Peace Prize when he/they was/were in office ?

- (1) Theodore Roosevelt
- (2) Woodrow Wilson
- (3) Jimmy Carter
- (4) Barack Obama

Select the correct answer using the codes given below :

- (A) (1), (2)
- (B) (4) only
- (C) (1), (2), (4)
- (D) (1), (2), (3), (4)

59. भारतीय संगीताची एक प्रमुख परंपरा असलेल्या ध्रुपदबद्दलच्या विधानांचा विचार करा :

- (1) याचा उल्लेख नाट्य-शास्त्रात आहे.
- (2) हे प्रामुख्याने आध्यात्मिक भक्तिसंगीत आहे. वरीलपैकी कोणते विधान/विधाने बरोबर आहे/आहेत ?

- (A) केवळ (1)
- (B) केवळ (2)
- (C) वरीलपैकी दोन्ही
- (D) वरीलपैकी एकही नाही

60. खालीलपैकी कोणत्या अमेरिकन राष्ट्राध्यक्षांनी पदावर असताना नोबेल शांतता पुरस्कार जिंकला ?

- (1) थिओडोर रुझवेल्ट
- (2) वुड्रो विल्सन
- (3) जिमी कार्टर
- (4) बराक ओबामा

खाली दिलेल्या संकेतांकांचा वापर करून योग्य उत्तर निवडा :

- (A) (1), (2)
- (B) फक्त (4)
- (C) (1), (2), (4)
- (D) (1), (2), (3), (4)

61. In the recently concluded Women's Cricket World Cup, who won the 'Player of the Tournament' award ?

- (A) Shafali Varma
- (B) Deepti Sharma
- (C) Jemimah Rodrigues
- (D) Harmanpreet Kaur

62. Vikram 3201 was in the news recently. Consider the following statements :

- (1) It's India's first domestically manufactured semiconductor chip.
- (2) It was developed by Tata Electronics in the Sanand plant.
- (3) It was validated during the PSLV-C60 launch.
- (4) It's an indigenously developed space module for the Gaganyaan Mission.

Which of the above statement(s) is/are correct ?

- (A) (1), (2)
- (B) (1), (2), (3)
- (C) (1), (3)
- (D) (4) only

61. नुकत्याच संपन्न झालेल्या महिला क्रिकेट विश्वचषकात 'प्लेअर ऑफ द टूर्नामेंट' पुरस्कार कोणी जिंकला ?

- (A) शफाली वर्मा
- (B) दीप्ती शर्मा
- (C) जेमिया रॉड्रिज
- (D) हरमनप्रीत कौर

62. विक्रम 3201 अलीकडेच चर्चेत होता. खालील विधानांचा विचार करा :

- (1) ही भारताची पहिली देशांतर्गत उत्पादित सेमीकंडक्टर चिप आहे.
- (2) ती टाटा इलेक्ट्रॉनिक्सने सांनंद प्लांटमध्ये विकसित केली आहे.
- (3) पीएसएलव्ही-सी 60 प्रक्षेपणादरम्यान तिची पडताळणी करण्यात आली.
- (4) हे गगनयान मोहिमेसाठी स्वदेशी विकसित केलेले स्पेस मॉड्यूल आहे.

वरीलपैकी कोणते विधान/विधाने बरोबर आहे/आहेत ?

- (A) (1), (2)
- (B) (1), (2), (3)
- (C) (1), (3)
- (D) फक्त (4)

63. Which of the following statements about the late Ratan Tata is correct ?
- (A) He had a Bachelor of Architecture and Structural Engineering from Columbia University.
- (B) He completed his Advanced Management Program at Harvard Business School and was honored with the Carnegie Medal of Philanthropy.
- (C) He graduated with a degree in mechanical engineering from the University of Mumbai.
- (D) He held an honorary doctorate from the University of Cambridge and was a recipient of the Victoria Cross.
64. Maharshi Kanad, who developed early atomic theory, belongs to which of the following school of thought ?
- (A) Mimamsa
- (B) Vaisheshika
- (C) Nyaya
- (D) Sankhya

63. स्वर्गीय रतन टाटा यांच्याबद्दल पुढीलपैकी कोणते विधान बरोबर आहे ?
- (A) त्यांनी कोलंबिया विद्यापीठातून आर्किटेक्चर आणि स्ट्रक्चरल इंजिनियरिंग या विषयात पदवी मिळवली.
- (B) त्यांनी हार्वर्ड बिझनेस स्कूलमधील प्रगत व्यवस्थापन कार्यक्रम पूर्ण केला आणि त्यांना कार्नेगी मेडल ऑफ फिलँथ्रोपीने सन्मानित करण्यात आले.
- (C) त्यांनी मुंबई विद्यापीठातून यांत्रिकी अभियांत्रिकीची पदवी मिळवली.
- (D) त्यांना केंब्रिज विद्यापीठाची मानद डॉक्टरेट मिळाली होती आणि ते व्हिक्टोरिया क्रॉसचे मानकरी होते.
64. अणुसिद्धांताचा प्रारंभिक विकास करणारे महर्षी कणद खालीलपैकी कोणत्या विचारसरणीचे होते ?
- (A) मीमांसा
- (B) वैशेषिक
- (C) न्याय
- (D) सांख्य

65. Consider the statements about the Gandhi Peace Prize :

- (1) It was established in 1995.
- (2) It is given by the Ministry of Foreign Affairs, Indian Government.
- (3) It is given to individuals and organisations for promoting non-violence.

Which of the above statement(s) is/are correct ?

- (A) (1) only
- (B) (1), (2)
- (C) (1), (3)
- (D) (1), (2), (3)

66. In the 45th Chess Olympiad in Budapest, consider the statements :

- (1) Indian team won open team Gold.
- (2) The Indian team won women's team Gold.

Which of the above statement(s) is/are correct ?

- (A) (1) only
- (B) (2) only
- (C) Both (1) and (2)
- (D) None of the above

65. गांधी शांतता पुरस्काराबद्दलच्या विधानांचा विचार करा :

- (1) हा पुरस्कार 1995 मध्ये स्थापित करण्यात आला.
- (2) हा पुरस्कार भारत सरकारच्या परराष्ट्र व्यवहार मंत्रालयाद्वारे दिला जातो.
- (3) हा पुरस्कार अहिंसेला प्रोत्साहन देण्यासाठी व्यक्ती आणि संस्थांना दिला जातो.

वरीलपैकी कोणते/ती विधान/ने बरोबर आहे/ आहेत ?

- (A) फक्त (1)
- (B) (1), (2)
- (C) (1), (3)
- (D) (1), (2), (3)

66. बुडापेस्ट येथील 45व्या बुद्धिबळ ऑलिम्पियाड बद्दल, विधानांचा विचार करा :

- (1) भारतीय संघाने खुल्या गटात सांघिक सुवर्णपदक जिंकले.
- (2) भारतीय संघाने महिलांच्या गटात सांघिक सुवर्णपदक जिंकले.

वरीलपैकी कोणते/ती विधान/ने बरोबर आहे/ आहेत ?

- (A) फक्त (1)
- (B) फक्त (2)
- (C) (1) आणि (2) दोन्ही
- (D) वरीलपैकी काहीही नाही

67. Consider the following statements about a Wildlife Sanctuary.

- (1) It is located on a plateau spanning Sagar and Damoh districts.
- (2) It is covered with deciduous forests.
- (3) It is part of the Bundelkhand region of Madhya Pradesh.
- (4) It is set to become the third home for cheetahs after Kuno National Park and Gandhi Sagar Sanctuary.

Identify the Wildlife Sanctuary :

- (A) Bori
 - (B) Nauradehi
 - (C) Panpatha
 - (D) Narsinghgarh
68. Consider the following statements about wetlands.
- (1) Wetlands come under the category of ecotones.
 - (2) Mangroves are examples of wetlands.
 - (3) Filling of wetlands with soil increases their environmental worth.

Which of the above statement(s) is/are correct ?

- (A) (1) and (2) only
- (B) (2) and (3) only
- (C) (3) only
- (D) (1) and (3) only

67. एका वन्यजीव अभयारण्याबद्दल खालील विधानांचा विचार करा.

- (1) हे सागर आणि दमोह जिल्ह्यात पसरलेल्या पठारावर वसलेले आहे.
- (2) हे पानझडी जंगलांनी (deciduous forests) व्यापलेले आहे.
- (3) हा मध्यप्रदेशातील बुंदेलखंड प्रदेशाचा भाग आहे.
- (4) कुनो नॅशनल पार्क आणि गांधी सागर अभयारण्यानंतर हे चित्यांचे तिसरे घर बनणार आहे.

हे वन्यजीव अभयारण्य ओळखा :

- (A) बोरी
 - (B) नौरादेही
 - (C) पनपाठा
 - (D) नरसिंहगड
68. पाणथळ प्रदेशांबद्दल खालील विधाने विचारात घ्या.

- (1) पाणथळ जागा इकोटोन्सच्या श्रेणीत येतात.
- (2) खारफुटी ही पाणथळ प्रदेशांची उदाहरणे आहेत.
- (3) ओलसर जमिनी मातीने भरल्याने त्यांचे पर्यावरणीय मूल्य वाढते.

वरीलपैकी कोणते विधाने चुकीचे आहे/आहेत ?

- (A) फक्त (1) आणि (2)
- (B) फक्त (2) आणि (3)
- (C) फक्त (3)
- (D) फक्त (1) आणि (3)

69. Consider the following rivers :

- (1) Barakar
- (2) Konar
- (3) Bokaro
- (4) Haharo

Which of the rivers given above are the tributaries of Damodar River ?

- (A) (1), (2) and (3) only
- (B) (2), (3) and (4) only
- (C) (1) and (4) only
- (D) (1), (2), (3) and (4)

70. The World Resources Institute's 'CAIT' Climate Data Explorer is best known for providing comprehensive access to which of the following types of environmental data ?

- (A) Historical and projected greenhouse gas emissions at national and subnational levels
- (B) Real-time monitoring of global forest cover changes
- (C) Water risk assessments based on hydrological models
- (D) Biodiversity loss indicators across ecoregions

69. खालील नद्यांचा विचार करा :

- (1) बाराकर
- (2) कोनार
- (3) बोकारो
- (4) हाहारो

वरीलपैकी कोणत्या नद्या दामोदर नदीच्या उपनद्या आहेत ?

- (A) फक्त (1), (2) आणि (3)
- (B) फक्त (2), (3) आणि (4)
- (C) (1) आणि (4) फक्त
- (D) (1), (2), (3) आणि (4)

70. जागतिक संसाधन संस्थेचा 'CAIT' हवामान डेटा एक्सप्लोरर खालीलपैकी कोणत्या प्रकारच्या पर्यावरणीय डेटाची व्यापक प्रवेशयोग्यता प्रदान करण्यासाठी प्रसिद्ध आहे ?

- (A) राष्ट्रीय आणि उपराष्ट्रीय स्तरांवरील ऐतिहासिक आणि प्रक्षेपित हरितगृह वायू उत्सर्जन
- (B) जागतिक जंगल क्षेत्रातील बदलांचा वास्तविक वेळेतील देखरेख
- (C) जलवैज्ञानिक मॉडेल्सवर आधारित पाणी धोका मूल्यांकन
- (D) इकोरिजनमधील जैवविविधतेच्या नुकसानीचे निर्देशक

71. The average weight of 6 men is 70 kg. If one man weighing 60 kg is replaced by another man, the average increases to 72 kg. Weight of new man is :

- (A) 78 (B) 80
(C) 72 (D) 84

72. A can do a work in 15 days, B in 20 days. They work together for 4 days, then B leaves. In how many days remaining work is completed by A alone ?

- (A) 5 (B) 6
(C) 7 (D) 8

73. If $x + 1/x = 4$, find $x^3 + 1/x^3$.

- (A) 52 (B) 56
(C) 60 (D) 64

74. A train covers a distance in 6 Hrs. at 60 km/h and returns at 40 km/h. Find the average speed.

- (A) 48 (B) 50
(C) 45 (D) 52

71. 6 पुरुषांचे सरासरी वजन 70 किलो आहे. 60 किलो वजनाचा पुरुषाच्या जागी दूसरा व्यक्ति आल्यावर नवीन सरासरी 72 होते, तर नवीन माणसाचे वजन किती असेल ?

- (A) 78 (B) 80
(C) 72 (D) 84

72. A एक काम 15 दिवसांत, B 20 दिवसांत करतो. 4 दिवस एकत्र काम करून B निघून जातो. उरलेले काम A किती दिवसांत पूर्ण करेल ?

- (A) 5 (B) 6
(C) 7 (D) 8

73. $x + 1/x = 4$ असल्यास $x^3 + 1/x^3$ किती ?

- (A) 52 (B) 56
(C) 60 (D) 64

74. एक ट्रेन 60 किमी/तास वेगाने 6 तासांत अंतर जाते व 40 किमी/तास वेगाने परत येते. सरासरी वेग :

- (A) 48 (B) 50
(C) 45 (D) 52

75. The radius of a circle is increased by 10%. By what percentage does the area increase ?

- (A) 20% (B) 21%
(C) 22% (D) 25%

76. In a survey of 200 people, 120 like tea, 80 like coffee, 50 like both tea and coffee. How many like neither tea nor coffee ?

- (A) 30 (B) 40
(C) 50 (D) 60

77. How many integers ≤ 1000 are divisible by both 8 and 12 ?

- (A) 40 (B) 41
(C) 42 (D) 43

78. If 'M' = 22222 and 'N' = 44444, then find the value of the sum of digits of $(M \times N)$.

- (A) 56 (B) 60
(C) 52 (D) 54

75. वर्तुळाची त्रिज्या 10% ने वाढवली. क्षेत्रफळ किती % वाढते ?

- (A) 20% (B) 21%
(C) 22% (D) 25%

76. 200 लोकांच्या सर्वेक्षणानुसार, 120 लोकांना चहा, 80 लोकांना कॉफी आवडते, 50 लोकांना चहा आणि कॉफी दोन्ही आवडतात. किती जणांना चहा किंवा कॉफी आवडत नाही ?

- (A) 30 (B) 40
(C) 50 (D) 60

77. 1000 पेक्षा लहान किती संख्यांना 8 व 12 दोन्हीने भाग जातात ?

- (A) 40 (B) 41
(C) 42 (D) 43

78. जर 'M' = 22222 आणि 'N' = 44444 असेल तर $(M \times N)$ च्या अंकांच्या बेरजेचे मूल्य काढा.

- (A) 56 (B) 60
(C) 52 (D) 54

79. A tank is connected with two inlet pipes, which can fill the tank in 12 minutes and 18 minutes, respectively, but there is a leak in the tank, which can empty it in 72 minutes. What time will it take to fill up the tank ?

- (A) 9 minutes
 (B) 12 minutes
 (C) 8 minutes
 (D) 10 minutes

80. If the hands of a clock are at 90° for ' n ' times between 1:00 AM to 5:00 AM and are at 180° for ' m ' times between 5:00 AM to 8:00 AM, then find the value of $(m + n)$.

- (A) 9
 (B) 7
 (C) 8
 (D) 10

79. एक टाकी दोन इनलेट पाईप्सने जोडलेली आहे, जी टाकी अनुक्रमे 12 मिनिटे आणि 18 मिनिटांत टाकी भरू शकते, परंतु टाकीमध्ये गळती आहे, जी ती 72 मिनिटांत टाकी पूर्ण रिकामी करू शकते. तर टाकी भरायला किती वेळ लागेल ?

- (A) 9 मिनिट
 (B) 12 मिनिट
 (C) 8 मिनिट
 (D) 10 मिनिट

80. जर घड्याळाचे काटे सकाळी 1:00 ते 5:00 दरम्यान ' n ' वेळेसाठी 90° वर असतील आणि सकाळी 5:00 ते 8:00 दरम्यान ' m ' वेळेसाठी 180° वर असतील, तर $(m + n)$ चे मूल्य काढा.

- (A) 9
 (B) 7
 (C) 8
 (D) 10

81. Simple interest of ₹ 7,500 was paid to Mahendra on ₹ 50,000 at the end of three years. How much would be the compound interest on the same sum for 2 years at the same rate of interest ?

- (A) ₹ 5,050 (B) ₹ 5,100
(C) ₹ 5,120 (D) ₹ 5,125

82. The radius of a sphere is reduced by 20%. By what percentage does its volume decrease ?

- (A) 36% (B) 48.8%
(C) 52% (D) 60%

83. The average of 20 numbers is 40. After replacing one number, the average becomes 42. If the replaced number is 10, what is the new number ?

- (A) 50 (B) 60
(C) 80 (D) 90

84. What is X in the sequence 132, 129, 124, 117, 106, 93, X ?

- (A) 74 (B) 75
(C) 76 (D) 77

81. तीन वर्षांच्या शेवटी महेंद्रला ₹ 50,000 वर ₹ 7,500 चे सरळ व्याज दिले गेले. तर समान व्याजदराने 2 वर्षांसाठी त्याच रकमेवर चक्रवाढ व्याज किती होईल ?

- (A) ₹ 5,050 (B) ₹ 5,100
(C) ₹ 5,120 (D) ₹ 5,125

82. एका गोलाची त्रिज्या 20% ने कमी केली. त्याच्या घनफळात किती टक्के घट होईल ?

- (A) 36% (B) 48.8%
(C) 52% (D) 60%

83. 20 संख्यांची सरासरी 40 आहे. एक संख्या बदलल्यानंतर सरासरी 42 होते. जर बदललेली संख्या 10 असेल, तर नवीन संख्या किती ?

- (A) 50 (B) 60
(C) 80 (D) 90

84. 132, 129, 124, 117, 106, 93, X या अनुक्रमात X काय आहे ?

- (A) 74 (B) 75
(C) 76 (D) 77

85. Consider the following statements and conclusions :

Statements :

- (1) Some rats are cats.
- (2) Some cats are dogs.
- (3) No dog is a cow.

Conclusions :

- (I) No cow is a cat.
- (II) No dog is a rat.
- (III) Some cats are rats.

Which of the above conclusions is/are drawn from the statements ?

- (A) (I), (II) and (III)
- (B) Only (I) and (II)
- (C) Only (III)
- (D) Only (II) and (III)

86. If $B = 10$, $AC = 20$, $BED = 55$, then $PPF = ?$

(A) 180	(B) 190
(C) 196	(D) 550

87. Vasant is younger than Vaibhav but older than Sunanda. Vasanti is older than Sunanda but younger to Vasant. Who is the youngest among them ?

(A) Sunanda	(B) Vasant
(C) Vasanti	(D) Vaibhav

85. खालील विधाने आणि निष्कर्षांचा विचार करा :
विधाने :

- (1) काही उंदीर मांजर आहेत.
- (2) काही मांजर कुत्रे आहेत.
- (3) कोणताही कुत्रा गाय नाही.

निष्कर्ष :

- (I) कोणतीही गाय मांजर नाही.
- (II) कोणताही कुत्रा हा उंदीर नाही.
- (III) काही मांजर उंदीर आहेत.

वरीलपैकी कोणता निष्कर्ष काढला/काढला जाईल ?

- (A) (I), (II) आणि (III)
- (B) केवळ (I) आणि (II)
- (C) फक्त (III)
- (D) केवळ (II) आणि (III)

86. जर $B = 10$, $AC = 20$, $BED = 55$, तर $PPF = ?$

(A) 180	(B) 190
(C) 196	(D) 550

87. वसंत वैभवपेक्षा लहान आहे पण सुनंदापेक्षा मोठा आहे. वासंती सुनंदापेक्षा वयाने मोठी आहे पण वसंतपेक्षा लहान आहे. त्यापैकी सर्वात लहान कोण आहे ?

(A) सुनंदा	(B) वसंत
(C) वासंती	(D) वैभव

88. On 1st January 2010, the day was Friday. Then what will be the day on 31st January 2012 ?

- (A) Monday (B) Tuesday
(C) Wednesday (D) Thursday

89. The letters of the word "MISUNDERSTANDING" are arranged alphabetically in reverse order. How many positions of the letter/letters will remain unchanged ?

- (A) None (B) One
(C) Two (D) Three

90. The letters of the word "STATISTICALLY" are arranged alphabetically in reverse order. How many positions of the letter(s) will remain unchanged ?

- (A) None (B) One
(C) Two (D) Three

91. A, B and C are three places such that there are three different roads from A to B, four different roads from B to C, and three different roads from A to C. In how many different ways can one travel from A to C using these roads ?

- (A) 10 (B) 13
(C) 15 (D) 36

88. 1 जानेवारी 2010 रोजी शुक्रवार होता. मग 31 जानेवारी 2012 रोजी कोणता दिवस असेल ?

- (A) सोमवार (B) मंगळवार
(C) बुधवार (D) गुरुवार

89. "MISUNDERSTANDING" या शब्दातील अक्षरे उलट वर्णक्रमानुसार लावल्यास, किती अक्षरांची जागा बदलणार नाही ?

- (A) एकही नाही (B) एक
(C) दोन (D) तीन

90. "STATISTICALLY" या शब्दातील अक्षरे उलट वर्णक्रमानुसार लावल्यास, किती अक्षरांची मूळ जागा बदलणार नाही ?

- (A) एकही नाही (B) एक
(C) दोन (D) तीन

91. A, B आणि C ही तीन ठिकाणे आहेत ती ठिकाणे एकमेकांना अशा प्रकारे जोडली गेली आहेत की A पासून B पर्यंत तीन वेगळे रस्ते आहेत, तसेच B पासून C चार वेगळ्या रस्त्यांनी जोडला गेला आहे आणि A पासून थेट C पर्यंत आणखी तीन वेगवेगळे रस्ते आहेत. तर A पासून C पर्यंत वेगवेगळे रस्ते वापरून किती प्रकारे जाता येऊ शकते ?

- (A) 10 (B) 13
(C) 15 (D) 36

92. If p , q , r and s are distinct single digit positive numbers, then what is the greatest value of $(p + q) \times (r \times s)$?

- (A) 840 (B) 864
(C) 896 (D) 900

93. In the following question, there is some relation between the two terms to the left of ($::$) and the same relation holds between the two terms to its right. Select the correct alternative in the place of the question mark.

CLOSE : DNRWJ :: OPEN : ?

- (A) PRJO (B) RPJB
(C) PRHR (D) RZWR

94. If P is the brother of Q, Q is the sister of R, and R is the father of S, how is S related to P ?

- (A) Sister
(B) Brother
(C) Nephew
(D) Cannot be determined

95. Six friends are sitting in a circle and are facing the center of the circle. Sneha, Mona and Payal are females. Rajesh, Sandesh and Arun are males. Sandesh is between Rajesh and Arun, Mona is between Payal and Sneha. Rajesh and Payal are opposite to each other. The person sitting to the right of Sneha is male. Who is sitting just to the right of Arun ?

- (A) Sandesh (B) Mona
(C) Rajesh (D) Payal

92. जर p , q , r आणि s हे भिन्न एक-अंकी धन संख्या असतील, तर $(p + q) \times (r \times s)$ चे सर्वात मोठे मूल्य काय आहे ?

- (A) 840 (B) 864
(C) 896 (D) 900

93. खालील प्रश्नामध्ये ($::$) या चिन्हाच्या डावीकडील दोन पदांमध्ये विशिष्ट संबंध आहे व तसाच संबंध उजवीकडील दोन पदांमध्ये आहे तर प्रश्नचिन्हाच्या जागी योग्य पर्याय निवडा.

CLOSE : DNRWJ :: OPEN : ?

- (A) PRJO (B) RPJB
(C) PRHR (D) RZWR

94. जर P हा Q चा भाऊ आहे, Q ही R ची बहीण आहे, आणि R हा S चा पिता आहे, S हा P शी कसा संबंधित आहे ?

- (A) बहीण
(B) भाऊ
(C) भाचा
(D) निश्चित सांगता येत नाही

95. सहा मित्र वर्तुळात बसले आहेत आणि वर्तुळाच्या मध्यभागी तोंड करत आहेत. स्नेहा, मोना आणि पायल या महिला आहेत. राजेश, संदेश आणि अरुण हे पुरुष आहेत. संदेश, राजेश आणि अरुण यांच्यामध्ये आहे. मोना, पायल आणि स्नेहा यांच्यामध्ये आहे. राजेश आणि पायल एकमेकांच्या विरुद्ध आहेत. स्नेहाच्या उजवीकडे बसलेली व्यक्ती पुरुष आहे. अरुणाच्या उजव्या बाजूला कोण बसले आहे ?

- (A) संदेश (B) मोना
(C) राजेश (D) पायल

Directions (Q. Nos. 96 to 100) :

English Comprehension (Passage) : Read the given passage and answer the items that follow the passage :

इंग्रजी कॉम्प्रिहेन्शन (उतारा) : दिलेला उतारा वाचा आणि उताऱ्यावरील प्रश्नांची उत्तरे द्या :

Neoliberalism is an economic and political philosophy that emerged prominently in the late 20th century. It advocates for reducing the role of the state in economic affairs, promoting instead free-market capitalism, deregulation and privatization. Proponents argue that minimal government intervention, open international trade, and enhanced individual entrepreneurial freedom lead to greater efficiency, innovation and overall economic growth. Critics, however, contend that these policies often increase inequality, erode public services and prioritize corporate interests over social welfare. They point to the growing wealth gap and the reduced power of labour unions as evidence of its negative social impacts. While not a monolithic doctrine, neoliberalism has profoundly shaped global economic policies and institutions since the 1980s.

96. What is a core policy advocated by neoliberalism ?

- (A) Expansion of universal public services.
- (B) Increased government regulation of industries.
- (C) Reducing the role of the state in economic affairs.
- (D) Strengthening of trade barriers.

97. According to the passage, which of the following is presented as an argument made by proponents of neoliberalism ?
- (A) It strengthens social safety nets and public welfare.
 - (B) It reduces income inequality through wealth redistribution.
 - (C) It leads to greater efficiency and innovation in the economy.
 - (D) It protects domestic industries from international competition.
98. What is a primary criticism of neoliberalism mentioned in the passage ?
- (A) It stifles innovation and efficiency
 - (B) It leads to an increase in economic inequality
 - (C) It promotes excessive government spending
 - (D) It discourages international trade
99. The passage suggests neoliberalism has significantly influenced global policy since which period ?
- (A) The early 1900s
 - (B) The post-World War II era
 - (C) The 1980s
 - (D) The early 2000s
100. Which concept is NOT directly associated with neoliberalism as described ?
- (A) Deregulation
 - (B) Free-market capitalism
 - (C) Entrepreneurial freedom
 - (D) Centralized economic planning

